

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Rusaliile - Pogorârea Duhului Sfânt

Pogorârea Duhului Sfânt– icoană pe catapeteasmă

Preasfinte Duhule, Care de la Tatăl purcezi și la ucenicii cei necărturari ai venit prin Fiul, mântuiește pe cei ce Te-au cunoscut pe Tine Dumnezeu și-i sfințește pe toți.

Slavă... Și acum...

Lumină este Tatăl, Lumină este Cuvântul, Lumină și Sfântul Duh, Care a fost trimis Apostolilor în limbi de foc; și printr-Însul toată lumea se luminează a cinsti pe Sfânta Treime.

Luminânda la Pogorârea Sfântului Duh

- În ziua de Rusalii se oficiază "Slujba plecării genunchilor", adică Vecernia Rusaliilor, la sfârșitul căreia creștinii primesc ramuri de tei binecuvântat, pe care nu le pun la icoane, ca la Florii, ci le prind la ușă sau la poartă, ca semn al protecției Duhului Sfânt.
- Astăzi Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel, însoțit de un mare număr de preoți, oficiază Sfânta Liturghie la Mănăstirea Dobrovăț, ctitorie ștefaniană, cu ocazia împlinirii a 500 de ani de existență a acestei mănăstiri.

Evangelhia duminicii (Ioan VII, 37-53; VIII, 12)

37. Iar în ziua cea din urmă - ziua cea mare a sărbătorii - Iisus a stat între ei și a strigat, zicând: Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea.

38. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui.

39. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El. Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit.

40. Deci din mulțime, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adevărat, Acesta este Proorocul.

41. Iar alții ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos ?

42. N-a zis, oare, Scriptura că Hristos va să vină din sămânța lui David și din Betleem, cetatea lui David ?

43. Și s-a făcut dezbinare în mulțime pentru El.

44. Și unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâinile pe El.

45. Deci slugile au venit la arhierei și la farisei și le-au zis aceia: De ce nu L-ați adus ?

46. Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om.

47. Și le-au răspuns deci fariseii: Nu cumva ați fost și voi amăgiți ?

48. Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei ?

49. Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată !

50. A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El, noaptea, fiind unul dintre ei:

51. Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întâi și nu știe ce a făcut ?

52. Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea ? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc.

53. Și s-a dus fiecare la casa sa.

VIII

12. Deci iarăși le-a vorbit Iisus zicând: Eu sunt lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.

Iconomia treimică a mântuirii

(Fragment din lucrarea *Prezența Duhului Sfânt în Tradiția Ortodoxă*, de Paul Evdokimov)

Biserica este fundamentată în același timp pe Euharistie și Cincizecime. Logosul și Duhul, „cele două mâini ale Tatălui”, după expresia Sfântului Irineu, sunt inseparabile în lucrarea revelatoare a Tatălui și totuși inefabil distincte. Duhul nu este subordonat Fiului, nu este o funcție a Logosului, El este al doilea Mângâietor, cum spune Sfântul Grigorie de Nazianz: „El este un alt Mângâietor; ca și cum ar fi un alt Dumnezeu”. Vedem în cele două iconomii, a Fiului și Duhului, reciprocitatea și împreună-lucrarea, dar Cincizecimea nu este o simplă consecință și nici simplă continuare a Întrupării. Cincizecimea are întreaga sa valoare în ea însăși, este a doua lucrare a Tatălui: Tatăl trimite pe Fiul și acum trimite pe Duhul Sfânt. O dată lucrarea săvârșită, Hristos revine la Tatăl, pentru ca Duhul Sfânt să coboare în Persoană. Sfântul Simeon Noul Teolog subliniază caracterul personal al lucrării Duhului: „Duhul nu rămâne străin voinței lucrării Sale. El împlinește prin Fiul voința Tatălui, ca și cum ar fi propria Lui voință” (Omilie, 62). În același timp, el ne „mângâie” de nevederea lui Hristos. Cuvântul *paraclitos* înseamnă „cel care este chemat alături”, „cel care stă alături de noi”, ca apărător, martor al mântuirii prin Hristos.

Cincizecimea apare ca sfârșitul ultim al iconomiei trinitare a mântuirii. Urmându-i pe Sfinții Părinți, se poate spune chiar că *Hristos este Marele Înaintemergător al Duhului Sfânt*. Sfântul Atanasie o spune: „Logosul a asumat trupul pentru noi ca noi să putem primi Duhul Sfânt. Dumnezeu s-a făcut purtător de trup (sarcofor) pentru ca omul să poată deveni pnevmatofor (purtător de duh)” (*Despre întrupare*, 8, PG 26, 996 C). Pentru Sfântul Simeon Noul Teolog: „Acelea erau scopul și finalitatea oricărei lucrări de mântuirea a noastră prin Hristos, ca cei ce cred să primească Duhul Sfânt” (*Cuvântul* 38). De asemenea, Nicolae Cabasila spune: „Care este efectul și rezultatul lucrării lui Hristos? Nu este altul decât coborârea Duhului Sfânt asupra Bisericii” (*Explicarea divinei Liturghii*, cap. 37). Domnul spune El însuși acesta: „E mai bine pentru voi să plec... Mă voi ruga Tatălui și El va trimite un alt Mângâietor”. Astfel, Înălțarea lui Hristos este *epicleza* prin excelență, căci este dumnezeiască: fiul cere Tatălui să dăruiască Duhul Sfânt și ca răspuns la această rugăciune stăruitoare, Tatăl trimite Duhul inaugurând Cincizecimea. Această viziune deplină a iconomiei nu diminuează cu nimic rolul central al Învierii tainice și al jertfei Mielului, ci

precizează ordinea progresivă a lucrărilor și arată pe Fiul și pe Duhul, fiecare în propria Sa mărime și dimensiune, fiecare slujindu-I Celuilalt și convergând împreună spre Împărăția Tatălui.

În timpul misiunii terestre a lui Hristos, relațiile oamenilor cu Duhul Sfânt aveau loc numai prin și în Hristos. Dimpotrivă, după Cincizecime relația cu Hristos nu este posibilă decât prin Duhul Sfânt. Într-adevăr, în timpul prezentat în evanghelii, Hristos era istoric văzut, era *în fața* ucenicilor Săi. Înălțarea la cer suprimă vizibilitatea istorică a lui Hristos: „Lumea nu Mă va mai vedea” și în acest sens plecarea Domnului este reală. Dar Cincizecimea restituie lumii prezența interioară a lui Hristos și o revelează acum nu *în fața*, ci *în lăuntru* ucenicilor Săi. „Voi veni la voi. Iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor”; prezența lui Hristos este la fel de reală ca și Înălțarea Sa. „În ziua aceea (a Cincizecimii) veți cunoaște că Eu sunt cu voi”, această interiorizare lucrează tocmai prin Duhul Sfânt, cum o spune Sfântul Apostol Pavel: „iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt” (Rom. 5, 5). Prin Duhul noi spunem „Avva, Părinte” și rostim numele lui Iisus.

În expresia „alt Mângâietor” putem vedea aproape o identificare pe care o face Hristos între venirea Duhului și propria Sa întoarcere. Acest alt Mângâietor, chiar *allos* și nu *heteros*, altul dar nu nou, aproape același și în același timp arătat altfel. Acum El este bi-unic, căci Lui I se aplică cuvântul privitor la Duhul: „Pentru ca să rămână veșnic în voi” și cel privitor la Hristos: „Iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor”. Mângâietorul este în același timp Hristos peste Care odihnește Duhul și El este Duhul Care revelează și mărturisește pe Hristos, în inseparabila Lor simultaneitate și împreună-lucrare. Astfel, Cincizecimea este începutul istoric al Bisericii, inaugurând A Doua Venire (Parusia) și anticipând Împărăția. Duhul ne integrează în Trup ca „împreună-moștenitori” ai lui Hristos, ne face „fii în Fiul ne face să Îl găsim pe Tatăl. Duhul înfierii lucrează înfierea cea după har; Sfântul Irineu aplică Bisericii numele de „fiu al lui Dumnezeu”, fiu adoptiv al Tatălui.

După *II Cor. 3, 17-18* – „Domnul este Duh și unde este Duhul Domnului, acolo este libertate. Iar noi toți... ne prefacem în același chip din slavă în slavă, ca de la Duhul Domnului” -, alături de domnia lui Hristos se pune domnia Duhului. Identificarea Împărăției cu Duhul, frecventă la Sfinții Părinți, se referă la o variantă a rugăciunii duminicale, unde în loc de „vie Împărăția Ta” se cinstește „vie Duhul Cel Sfânt”. Această invocare marchează ultimul act al mântuirii, întoarcere spre

Tatăl și domnia Lui supremă: „Și când toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci Fiul Însuși le va spune Aceluia Care Lui I-a supus totul, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toate”, „El va reda stăpânirea împărătească a lui Dumnezeu Tatăl”. Noțiunea de Biserică-Trup trece la noțiunea de Biserică-Familie, Biserică-Casă a Tatălui, icoană a Treimii.

Din sinaxarul săptămânii

În ziua de 2 iunie, Biserica Ortodoxă îl pomenește pe *Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava*, sfânt care s-a născut în jurul anului 1300, în orașul Trapezunt (azi, Trabzoz, în Turcia), oraș situat pe țărmul sud-estic al Mării Negre. Încă de tânăr a primit o temeinică educație creștină, fiind un trăitor autentic al Evangheliei, după cum se va adeveri mai târziu. Ca mulți alți locuitori ai orașului său natal, Ioan se ocupa cu negustoria, călătorind în diferite localități de pe țărmul Mării Negre. În anul 1332, inițiază o călătorie din Trapezunt spre Cetatea Albă alături de Reiz, conducătorul corăbiei, care era de religie catolică. În discuțiile purtate cu acesta referitor la dogmele credinței, Sfântul Ioan a susținut cu fermitate concepția ortodoxă. Ajungând în Cetatea Albă, Reiz și-a pus în gând să se răzbune pe evlaviosul Ioan care avusese curajul de a-l înfrunța și astfel se prezintă la eparhul cetății spunându-i că Ioan vrea să treacă la credința tătarilor (căci pe atunci cetatea Albă era stăpânită de tătarii nogai). Bucurându-se de această veste, eparhul porunci ca tânărul Ioan să-i fie înfățișat și îi aduse la cunoștință cele ce i se spusese. Atunci, Sfântul Ioan, înțelegând uneltirile lui Reiz a mărturisit cu tărie adevărul despre sine: „Să nu-mi fie mie a mă lepăda de Hristos, căci ce-ar putea despărți inima mea de Soarele dreptății și a mă întoarce în întunericul necunoștinței de Dumnezeu ? Preaputernice eparhe, vorbele care ți s-au spus despre mine sunt mincinoase. Eu nu voiesc să disprețuiesc bunătatea ce mi-ai arătat-o, dar nu pot să mă lepăd de Hristos – Lumina lumii”.

Dezamăgit și înfruntat de curajul și mărturisirea Sfântului Ioan, eparhul porunci să fie întemnițat și supus la numeroase și grele chinuri. În cele din urmă, unul dintre cei ce îl chinuiau, cuprins de ură și mânie, și-a scos sabia și i-a tăiat capul. În felul acesta, Sfântul Ioan a primit cununa sfințeniei și a vieții veșnice, dându-și viața pentru Hristos și devenind un nou mărturisitor al dreptei credințe. Sfintele moaște vor fi așezate cu cinste în altarul bisericii din Cetatea Albă, unde au stat peste 70 de ani, făcându-se multe semne minunate și vindecări de boli celor care cereau ajutorul

Sfântului cu credință puternică. De-a lungul vremii, vestea despre sfintele moaște și minunile care se săvârșeau prin ele, a ajuns și în Moldova, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, fiind aduse în Mitropolia Sucevei, Sfântul Ioan devenind astfel cunoscut ca „apărătorul și ocrotitorul Țării Moldovei”. În anul 1589, moaștele sale vor fi așezate în Mănăstirea Sfântul Ioan din Suceava, ctitorie a voievozilor Bogdan al III-lea și Ștefăniță, unde vor rămâne până în ziua de astăzi.

În ziua de 4 iunie, în calendarul creștin ortodox sunt pomeniți *Sfinții Mucenici Zotic, Atal, Camasis și Filip de la Niculițel*. În anul 1971, în comuna Niculițel din județul Tulcea, s-a făcut o descoperire de mare importanță, care evidențiază și mai mult vechimea și vigoarea creștinismului daco-roman. Este vorba de o bazilică paleocreștină având 3 încăperi și o absidă circulară (altarul). Valoarea acestei bazilici este dată îndeosebi de cripta de sub altar în care au fost găsite, pentru întâia dată pe teritoriul țării noastre oseminte de martiri. Inscripțiile în limba greacă, precedate de crucea monogramată, din interiorul criptei atestă astăzi moaștele a patru martiri pentru Hristos: *Zotikos, Attalos, Kamasis și Filippos*.

Arheologii și teologii, preocupați de aceste importante descoperiri de la Niculițel, n-au putut stabili exact data și timpul pătimirii acestor martiri. În anii următori, continuându-se cercetările arheologice, sub nivelul criptei au fost descoperite rămășițe ale altor martiri, ale căror nume nu se cunosc însă. Cei mai mulți apreciază că acești sfinți au fost martirizați în localitatea învecinată, Noviodunum (azi, orașul Isaccea), fie în timpul persecuției lui Dioclețian, prin anii 303-304, fie în vremea împăratului Liciniu, prin anii 319-324. La doi ani de la descoperirea lor, Sinodul Bisericii Ortodoxe a decis ca moaștele sfinților să fie depuse în patru racle, la Mănăstirea Cocoș aflată la 6 km de comuna Niculițel.

După *Proloagele, vol.II*

Din semnificațiile onomastice ale săptămânii

Doroteea, Dorotei; Dosoftei – nume devoțional de origine greacă, reproduce un compus cu semnificația “darul lui Dumnezeu” .

Aritina, Haritina – corespunde numelui gr. *Haritine*, format de la subst. *hâris, hariton*, “grație”, în epoca creștină desemnează “harul sau grația divină”.

Leonida – patronimic de origine gr., reproduce numele pers. *Leonides*, “fiul, descendentul lui Leon”.

După *Dicționarul enciclopedic al numelor de botez*

Sfânta Treime – icoană de Andrei Rubliov

Dogma Sfintei Treimi așa cum e formulată în Simbolul de Credință niceo-constantinopolitan, reprezintă adevărul fundamental al învățaturii creștine, constituind pentru Biserica Ortodoxă cea mai însemnată dintre tainele credinței. Dumnezeu este iubire, Trei Ipostasuri unite într-o iubire deplină. Mântuirea noastră constă în integrarea umanității și a creației întregi, în iubirea Sa pe care ne-o face cunoscută în Hristos prin Duhul Sfânt.

Credința noastră în Sfânta Treime își găsește exprimarea și în cultul divin. Semnul Sfintei Cruci indică învățătura despre Sfânta Treime (prin unirea celor trei degete: mare, arătător și mijlociu), alături de divino-umanitatea lui Hristos (reprezentată prin degetul inelar și cel mic), dogme ale Bisericii Ortodoxe pe care le repetă neîncetat cel ce se roagă. Dar nu numai în actul ritual, ci și în textele și cântările liturgice. Spre exemplu, formula „*Slavă Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt*” este repetată de nenumărate ori în cultul divin al Bisericii Ortodoxe. De asemenea, *Cântarea Trisaghionului* este înțeleasă într-un sens unitar: „*Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!*”, imn care sugerează și aspectul soteriologic al învățaturii despre Sfânta Treime. Aproape orice slujbă dumnezeiască include în rândul rugăciunilor de început invocarea Sfintei Treimi: „*Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne curățește păcatele noastre, Stăpâne iartă fărădelegile noastre, Sfinte cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău*”. Alături de aceasta,

canonul de la Slujba Utreniei conține întotdeauna și câte un „Triadikon” la fiecare odă a sa, adică o strofă care dezvoltă în formă imnică învățătura despre Sfânta Treime.

Părintele Ioan din Kronstadt, ca mulți alți teologi ortodocși, caracteriza dogma Sfintei Treimi drept „învățătura de căpetenie în credința noastră”. „Fără mărturisirea Preasfintei Treimi nu există creștinism... nu există Biserică, ce ne crește pentru Cer, nu există Taine cu care aceasta ne sfințește, întărește și călăuzește în pământul nemuririi, fără învățătura despre Sfânta Treime, Înfricoșata Judecată, Învierea morților și răsplătirea fiecăruia după faptele sale în viața viitoare ar fi cuvinte goale pentru noi. Toate acestea sunt primite în chip necondiționat și necesar numai atunci când credem în Dumnezeu Tatăl, care este Iubire și Adevărul veșnic, în Dumnezeu Fiul ca Mântuitor al oamenilor și în Dumnezeu Duhul Sfânt ca Sfințitorul și Mângâietorul credincioșilor”.

Dacă în Duminica Rusaliilor sărbătorim minunea Pogorârii Duhului Sfânt peste Apostolii Domnului și ziua întemeierii Bisericii creștine, prăznuirea Sfintei Treimi îndată după aceasta, simbolizează însăși Unitatea pe care Hristos a lăsat-o Bisericii Sale, ca un reflex al unității mistice a Treimii. Ceea ce există veșnic prin fire în relațiile celor Trei Persoane se dă prin har în viața oamenilor. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune în acest sens : „Sfânta Biserică este icoană a lui Dumnezeu, ca una ce lucrează printre credincioși, aceeași unire care este în Dumnezeu”. Taina unității, așa cum o trăiește și înțelege Biserica, este Împărăția Tatălui și a Fiului și Duhului Sfânt, în care toți suntem chemați să sălășluim.

Vasilica Onofrei

Cronică parohială

Sâmbătă 29 mai, au primit Taina Cununiei tinerii:

- Țircă Dragoș-Florin și Ursachi Maria-Simona, asistați de nașii Radu și Mihaela Artenie, cu participarea unui mare număr de creștini.
- Manole Cristian și Melinte Nadine-Mihaela, asistați ca nași de familia Andrioaei Dumitru-Cristian și Elena-Florentina.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul 276 450 deschis la Raiffeisen Bank, filiala Iași.